

učiteljstva, le na ta način onemogočimo uveljavljanje strankarskih načel v ne-strankarski, strogo stanovski organizaciji.

Pa kaj bi govorila — saj je to samo žensko mnenje — slabo mnenje.

V. JERAJEVA:

Sporni predlog.

Povedala bodem, čeprav vem vnaprej, da se marsikatera koleginja ne bo strinjala z menoj, da mi bo znabiti štela besedo celo v zlo.

Pišemo in govorimo veliko o enakopravnosti. Z vso pravico jo zahtevamo za se tudi mi. Za „uradni del“ našega življenja nam je priznana. Tovarišice, izvajajmo jo dosledno še v zasebnem življenju n. pr. v občevanju vsaj s stanovskimi tovarišicami.

Mislím tako-le: Pridemo k zborovanju, ali se ob drugih prilikah snidemo s tovarišicami. Par ožjih izjem — z vsemi drugimi smo si popolno tuje. „Gospodična“ in na vse strani samo „gospodična“. Vem, marsikatera je vsled dolgoletnega dela vredna našega velikega spoštovanja. Žal le, da vsled napačnega izvajanja spoštovanja ostajamo tuje. Koliko prijetnejše bi bilo, če se zblizamo in nazivamo s prijateljskim „ti“! Tovariši učitelji so po večini že preko te cokolje. Le učiteljice se ne moremo otresti naše „Zimpferlichkeit“. Demokratično to ni, slovansko tudi ne. Je pač zaostanek oholega birokratskega nemškega duha, ki je le predolgo vel nad nami. Saj nisi smel k človeku, če nisi poznal vseh „štenge“ od njega. In da so bile milostljive še posebno milostne, vemo.

Tovarišice, emancipirajmo se! Upokojimo „gospodično“! Ima že več kot polnoletno službo. „Ti, tovarišica“, bodi znak medsebojne stanovske enakopravnosti v občevanju, do katerega imej pravico vsaka izmed nas in za vse tovarišice! — Mislím namreč na splošno stanovsko „posestrinje“, ki velja za vse učiteljice v Sloveniji in postani običajno! Pa magari, da obdržimo veljavno etiketo, da začne starejša. Verujte mi, da ne bo nobena izgubila na časti in ugledu! Oboje nosimo v duši in nihče nam ne bo vzel, če ne z pravimo same. Če dobi pa mlajša tovarišica po zaupnejšem in pristranskem občevanju v starejši oporo, nista pridobili samo dve, ampak cel stan. „Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača!“

Naj pove še katera tovarišica svoje mnenje! Umaknila bodem svoj predlog, če me prepriča o njegovi neopravičenosti.

H.:

Par opazk o učiteljevanju na gluhonemnicah.

Ta spis v 7. številki „Učit. Tovariša“ nima namena pončiti o gluhonemnicah in njihovem učiteljstvu, temveč postaviti učiteljstvo gluhonemnic visoko nad učiteljstvo meščanskih šol in udariti po njem — z loparjem. — „Dosihtob so govorili navadno o strokovni usposobljenosti, kakor tudi o strokovni izobrazbi in pa splošni, druge ni.“ Z ozirom na to se norčuje poročevalec z besedama „višja usposobljenost“, ki si ju lasti učiteljstvo mešč. šol. Dvomim, če bo poročevalec zadovoljen, ako ga bo kdo primerjal z iz učiteljstva odišlim gojencem, ki se je tudi bavil s stroko poučevanja gluhonemnih. Torej imamo v vsaki stroki ljudi z višjo

in nižjo usposobljenostjo. — Posebno, menim, si je pridobilo učiteljstvo mešč. šol višjo izobrazbo ko učiteljstvo ljudskih šol, ki ga pa nikakor nočem s tem žaliti. Da to omenjam, temu je kriv poročevalec v spisu, na katerega odgovarjam. — Po poročevalčevem mnenju naj bi bile materialne ugodnosti meščansko-šolskega učiteljstva manjše ko ljudsko-šolskega, ki več trpi ko učitelj na mešč. šolah. Za trud pri pripravi za meščansko šolski izpit naj ne dobimo nič? Ker imamo izbran material in manj učencev, zaslužimo manj. Pri trjujem, da imamo manj učencev, ne pa, da imamo izbran material. saj moramo sprejeti otroke petih šolskih let na podlagi naznanila. Sprejeti torej moramo, kar dobimo. — „Ali se vam zdi nečastno, da bi imeli take plače kot mi?“ Nečastno ne, pač pa — kaj bi odgovarjal, saj nam ne privoščite niti ljudsko-šolskih. — Odgovoril bi še na nekatere druge „trpke besede“, ker pa jih je poročevalec sam pripoznal, upam, da se poboljša, če se še ni. Končujem z živo željo: Gospod, priznajte nam take opazke, ki morejo le podkopavati naš učiteljski ugled.

Sestanek meščanskošolskega učiteljstva iz vse Slovenije.

Dne 20. marca 1920 se bo vršilo ob 2. uri popoldne na I. dekliški meščanski šoli v Ljubljani pri sv. Jakobu zborovanje meščanskošolskega učiteljstva iz vse Slovenije po nastopnem dnevnem redu:

1. Volitev predsednika in zapisničarja.

2. Poročilo o načrtu zakona o narodnih šolah za kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev, v kolikor se tiče meščanskih šol.

3. Poročilo o regulaciji plač ljudsko-šolskega učiteljstva, kjer so prezrli meščanskošolsko učiteljstvo.

4. Ustanovitve „Društva meščansko-šolskega učiteljstva za Slovenijo.“

5. Predlogi in nasveti.

Ne dnevnem redu tega zborovanja so važne točke. V načrtu šolskega zakona, ki ga je sestavil prosvetni odbor v Beogradu, so določila, o katerih moramo zavzeti stališče. — Pri regulaciji plač so nas prezrli in s tem omajali temeljni kamen meščanske šole. Kdo se bo še praviljal za stroži izpit, če brez njega doseže isto. Le s skupnim delom, solidarnim nastopom nam bo mogoče uspešno delovati za krepak razvoj meščanskega šolstva in svoj interes. V lastnem društvu naj se osredotočuje naše delo v prospeh meščanske in po njej v lepšo in boljše bodočnost naše divne kraljevine.

Pripravljali odbor: Marija Mehle, Ilka Waschte, L. Jelenc, Pavel Kunaver, Alojzij Novak.

Iz naše organizacije.

Društvene vesti.

+ Učit. društvo za pol. okraj Ljutomer je imelo dne 29. januarja 1920, svoj redni letni občni zbor. Vkljub skrajno slabim železniškim razmeram nas je vendar precejšnje število pohitelo v nekdanjo postojanko nemštva — v Gornjo Radgono — v šolo, ki nam je pod bivšo Avstrijo vzgajala renegate. Ogibali smo se je, dokler je slovela kot slaba, in danes, ko deluje v njej narodno učiteljstvo, zborujemo tu prvič. Pristrčno pozdravi domači nadučitelj

ključno goji na Cvenu in v okraju sploh kurja pasma sulmodolk.

Toma pa je bil tudi navdušen in vrl buditelj narodne zavednosti. Povzročil je ustanovitev bralnega, tamburaškega in pevskega društva na Cvenu; pri teh društvih je — samoumevno — odlično sodeloval sam. Bil je izvrsten pevec — 1. tenorist. Po njegovi zaslugi so se na Cvenu in v okolici zlasti v letih 1885—1900 prirejale učinkovite narodne veselice, kojih naravna posledica je bila, da se je narodna zavednost Cvenarjev in ljudstva v okraju zelo povzdignila in utrčila, kar svedočijo dejstva in dandanes. Vseslovanski duh je na Cvenu živel in še živi, prizadevanja internacionalcev ga ne morejo omajati.

Nadalje je Toma ustanovil na Cvenu gasilno društvo ter udeležil „Zvezo gasilnih društev v ljubotemskem okraju.“ — Vsako zimo in pomlad je oddajal iz svoje bogate zaloge po lastnih nabavnih cenah razno semele z povrtnino in kmetijsko-kulturne rastline, cvetlične gomolje in čebulice. kakor tudi razne doma vzgojene cvetice. Pri njem je dobil praktične napotke prav sigurno vsak, kdor jih je potreboval.

Da je bil Toma poleg tako intenzivnega delovanja izven šolskih ster tudi v šoli izredno marljiv in vesten, to je: mož

tov. predsednik navzoče, želeč, da bi se še večkrat zbrali tu. Pozdravi goste in pa tov. Velnarja, ki se je čez dolgih 5 let vrnil zdrav in čil v naše vrste. — Spominja se umrlega tov. T. Pušenjaka, ki nas je tako nepričakovano naglo zapustil. Bil nam je dober tovariš in vnet član našega društva, v katerem je pred leti zavzemal tudi odborniška mesta. Njegove zasluge kot učitelj, — posebno kot večšak na gospodarskem in združnem polju, nam bo opisal tovariš na drugem mestu. Bodi blagemu, zaslužnemu tovarišu in narodno-zavednemu kulturnemu delavcu zemljica lahka! Slava! Tovarišici Pušenjakovi, ki je v tako kratkem času pretrpela toliko krutih udarcev, se izreka iskreno sožalje.

Zadnji zapisnik se odobri in preberejo se dopisi, o katerih se je tekom zborovanja razpravljalo.

Interesantno, na nekaterih mestih ginja predavanje tov. Gabrijelečiča „Družila slovenskega učitelja v Srbiji“, v katerem nam je slikal kraje, navade in lepo dušo bratov Srbov, nam je nudilo res pravi užitek. Naprosili smo ga, da nam o priliki nadaljuje in da svoje spomine, ki bi učiteljstvu dobro služili pri pouku, objavi. Tajnica je podala splošen pregled o društvenem delovanju v preteklem letu. Včlanjeno je skoro vse učiteljstvo. Zborovanja so bila dobro obiskana.

Blagajničarka poroča, da je imelo društvo v l. 1919 2812 K 65 h prejemkov in 2530 K 65 h izdatkov. Prebitka je 173 kron.

Sledilo je pregledno poročilo o stanju društvene knjižnice, ki šteje 163 knjig in po več letnikov različnih ped. časopisov.

Tov. pevovodja je naštel 28 pevskih moči, s katerimi bi se dalo doseči, ako bi imeli pevci več veselja in vztrajnosti, lepe uspehe.

Odbor: Predsednik: Karl Maurič, podpredsednik: F. Cvetko, tajnica B. Menhartova, blagajnik Ljud. Ivanjšič, knjižničarka St. Caherlova, pevovodja Fr. Cahrl, odbornik S. Cvahte.

Tov. Krenova nam je naslikala obupni gmojni položaj učiteljev-upokojecev. Predlagala je resolucijo, v kateri se meročajna mesta nujno pozivljaj, naj ugodijo upravičenim zahtevam upok. učiteljstva. Članarina za tekoče leto se zviša na 70 K. Vsak član plača še 10 K za rezervni sklad. Debatiralo se je o odredbi glede novega načina štetja. Želeti bi o tem bilo javne polemike v „Tovarišu“.

V odsek za nabiranje podatkov v svrhu sestave društvene kronike so bili izvoljeni tov. ravn. Robič, tov. Cahrl in Čeh. Na predlog tov. Ivanjšiča, da bi pričelo učiteljstvo zbirati snov za domoznastvo, se naprosi tov. Cvetko, naj zbira tozadevno gradivo in stoni v stik z ravn. Robičem, ki je svoječasno že zbral zgodovinsko snov v majhno knjižico.

Tov. Cahrl. Cvetko. Čulk so bili izvoljeni v odsek, ki naj deluje na to, da se ustanovi za učiteljstvo aprovizacija, da bode tudi učiteljstvo deležno zarlerjenega blaga ne samo drugo uradništvu.

Prihodnje zborovanje se vrši v marcu.

+ Učiteljsko društvo za borovelski okraj je imelo svoj prvi občni redni zbor dne 12. febr. 1920 v Borovljah. Na poziv društvenega vodstva je prihitelo ta dan od 98 tovarišev in tovarišic v okraju, kljub oddaljenosti, neugodnih prometnih zvez in slabih poti 71 članov ozir. članic

na svojem mestu, o tem pričajo številna pohvalna pisma, še bolj pa potrjujejo dobre uspehe njegove šole takorekoč dve vrlo izobraženi generaciji evenskega naroda. Uresničuje se smisel reka „Iz dobre šole pridejo boljši časi“...

Skromen in brezugetno nepopoln je moj opis Tvojega življenja in delovanja, dragi, nepozabni tovariš Tomo! Toda duh Tvoj naj mi oprostí človeške slabosti in razne nedostatke! Ako bi te hotel in da bi Te mogel primerno oceniti po vseh Tvojih zaslugah, po vsem Tvojem nesebičnem, tako požrtvovalno-plemenitem, plodnem in vztrajnem dolgoletnem delovanju za prospeh šolstva in blaginjo naroda vobče, moral bi bil vsa ta leta živeti in sodelovati s Teboj ter sporedno s Tvojim vedno svežim duhom stremeti za istimi vzvišenimi smotri... To pa ni bilo dano! — Kaj si bil Ti, tako markanten značaj, evenski šoli in tamošnjemu narodu, to bo živo začutil šele zdaj, ko Te več nima, ko si odšel v kraj, odkoder ni vrnitve!... Strmé in tuguje bo ondodni narod zrl na vrzél, ki bo zevala — bogve kako dolgo! Sele sedaj — po smrti kot navadno — spoznavajo Cvenarji v polni meri Tvoje delo in Tvoj trud. Toda Tebi itak ni bilo mar hvale in slavospevov, zavest, da si storil svojo dolžnost, Ti je prinašala popolno zadoščenje in najbogatejšo nagrado!

k zborovanju, kar je lepo znamenje stanovske zavednosti našega učiteljstva.

Predsednik tovariš Mahkota otvori s pristrčnim pozdravom vseh navzočih zborovanje, na kar preide k dnevnemu redu.

V poročilu društvenega vodstva poda predsednik v kratkih besedah sliko dosedanjega društvenega delovanja. Govoril je o stanovski organizaciji, delu za plebiscit in podal poročilo o zastopstvu v okr. šol. svetu. Izjavi, da ima društveno delovanje posebno na gospodarskem polju zaznamovati v tej kratki dobi obstoja precejšne uspehe. Društvo je priporilo s pomočjo politične oblasti svojim članom aprovizacijo, katere izvrstno deluje.

Iz tajniškega poročila sledi, da se učiteljstvo borovelskega okraja popolnoma zaveda svoje stanovske dolžnosti. Od 98 posvetnih tovarišev in tovarišic v okraju je strnjanih 96 v vrstah bojevnikov in bojevnic za skupen blagor, le 2 sta še, katera stojita zunaj organizacije.

V kratki dobi obstoja je imelo društvo 2 odborovi seji in 1 sestanek.

Blagajniško poročilo priča, da je tudi finančno društvo dobro podprto. Pred pol leta, ob ustanovitvi istega, je bila blagajna brez vinarja, v kratki dobi se je ista opomogla do sorazmerno precejšnjega premoženja.

Da se društvo okrepi in postavi na trdno podlago, se sklene za leto 1920 po- višati članarino na 80 K, katero je plačati v 2 obrokih in sicer 1. marca in 1. junija.

Po končanem poročilu dosedanjega odbora se vrši volitev novega odbora za upravno leto 1920. in sicer z vzklikom.

Za predsednika se enoglasno izvoli dosedanjega predsednika tovariša Mahkota, nadučitelja v Borovljah.

V odbor se izvolijo tovariši: Feinig Ivo, nadučit. St. Jakob, podpredsednik, Pavletič France, učitelj, Borovlje, tajnik, Medič Minka, učit. Borovlje, tajn. namestnik, Kovač Zdravko, učitelj, Borovlje, blagajnik, Mager Julij, naduč. St. Janž, blag. namestnik, Aichholzer Fr., nadzor- nik, Borovlje odbornik, Prijatelj Josip, uč. Borovlje, odbornik, Seme Anton, naduč., Vetrinje, odbornik, Kupper Tomo, naduč., Drava, odbornik, Pavlica Urh, nadučit., Loče, pregled. rač., Lamut Anton, nadučit., Podlublje, pregled. rač.

Na to poročilo tovariš Aichholzer o dosedanjem delovanju okr. šol. sveta ter o zaslugah učiteljstva za prebujanje narodne zavesti koroškega ljudstva. V kratkih besedah oriše nadaljno pot, po kateri naj učiteljstvo hodi, da dosežemo skupni cilj — ugoden izid plebiscita.

Ustanovi se tudi okr. učiteljsko knjižnico, katere naloga je zbirati znanstvena in pedagoška dela ter nuditi vsem učiteljstvu v okraju duševno hrano. Višji šol. svet je v to svrhu že odmeril podporo v znesku 2000 K. V svrhu upravljanja knjižnice se izvoli knjižnični odbor sestoeč iz gg. tov. Sušteršič Viljem, učit., Borovlje, predsed., Kramar Miroslava, učit., Borovlje, Potisk Antonija, učit., Borovlje.

Končno se sklene, da bode prihodnje zborovanje v sredini meseca marca. Na zborovanju bode predaval g. dr. Mišić o posebnostih Rožanskega narečja.

V svrhu zbirke rezervnega učiteljskega fonda apelira predsednik na člane in članice, da odstopijo v znak solidarnosti in stanovske požrtvovalnosti v ta namen 1 dnevnicu.

In koga smo izgubili mi, tovariši(ice), s Tomom? Zavednega, z izrednimi zmognostmi in moškimi čednostmi obdarovanega tovariša in člana naše organizacije, ki nas je s svojo tehtno besedo bodril na zborovanjih, kadarkoli mu je bilo le mogoče pohiteti med nas. — Iz Tvoje gostoljubne hiše, dragi Tomo, smo odhajali poživljeni duševno in telesno, ojačeni za boj, ki mu je ime „življenje“. Bil si nam ljubezniv tovariš in svetovalec, ko smo se zatekali k Tebi, črpajoč iz bogatega zaklada Tvojega znanja in izkušenj. Sožalovali smo s Teboj, ko Te je lansko leto tako neusmiljeno tepla usoda, zgražali smo se nad tragedijo v obitelji Tvoji, občudovali Te kot junaka, ki se nisi uklonil... In sedaj Te nam je kar zdravega na zagone- ten način ugrabila smrt, ko se kaj takega nismo nadjali izdaleč!... Da nismo stali oč svežem grobu, ki Te je požrl za vedno, da nam niso globoko v srca segale besede predsednika našega učit. društva tov. Mayriča, ko se je v iskreno-vznesnem grobnem govoru v imenu nas vseh poslavljaj za vedno od Tebe, tedaj bi skoraj res ne verjeli, da je vse to istina...

Počivaj mirno! Zemlja domača na pokopališču ljubotemskem bodi Ti lahka! Hvala Ti za vse in slava Tvojemu spominu!

Na to se g. tovariš predsednik v toplih besedah zahvali za obilno udeležbo in zborovanje zaključiti.

+ **Občni zbor radovljanskega okraj. učiteljskega društva.** Učiteljsko društvo za radovljanski okraj je imelo 19. febr. t. l. občni zbor, ki se ga je udeležilo 46 članov. Med drugimi sklepi in predlogi, ki so se odposlali na pristojna mesta, je učiteljsko društvo tudi soglasno izreklo nezaupnico nadzorniku Karlu Simonu, ker je pristansko in nekoligijalno postopal napram podrejenemu učiteljsstvu.

Po zborovanju smo se sešli pri skupnem kosilu, po katerem se je razvilo jako presrečno, tovariško občevanje. Popoldne je sviral še šramel-kvartet, tako da je bila zabava izpopolnjena. 8. marca t. l. priredimo zborovanje na Jesenicah.

+ **Učiteljsko društvo "Kranjski okraj."** Zadnji številki "Učit. Tovarisa" so bile priložene vsem starim in nanovo priglavljenim članom položnice, katerih naj se blagovoli v najkrajšem času poslužiti. Sedaj prejmemo precej izdatne predloge in vsakdo stori najbolje, če seže enkrat malo bolj v žep, pa ima potem mir za celo leto. Na vsak način pa se naj plača članarina vsaj za pol leta naprej t. j. 32 K. Blagajnik ima kaj nevaležno delo loviti okrog tiste člane, ki zapuste med letom okraj, ali dobe daljše dopuste, pa mu niso še nič plačali, pač pa liste prejme. Blagajnik sam je odgovoren, da pobere pravočasno članarino in jo odda Zavezi, zato mu ne delajte nepravil, sicer si bo vsak blagajnik premišljeval, prejeti ta posel. Tudi za "Rezervni sklad" lahko pošljete po poštni nakaznici podpisanemu ako ne direktno v Ljubljano.

Anton Sepaher, t. č. blagajnik.

+ **Učiteljsko društvo za Maribor in bl. okolico** zboruje v nedeljo dne 7. marca t. l. ob 10. uri v spodnji ralsnici deške meščanske šole. Dnevni red: 1. Frid. Šijanec: O pouku v tujih jezikih. 2. Poročilo društvenega vodstva. 3. Slučajnosti in nasveti. Prosimo polnoštevilnega in točnega obiska! — Odbor.

+ **Slovensko učiteljsko društvo kočevskega okraja** zboruje v četrtek 11. marca ob pol 11. uri popoldne v Ortnoku. Na dnevnem redu je: načrt šol. zakona (poročevalec ravnatelj Ant. Mervič), razgovor o ustanovitvi okrajne strokovne organizacije ter o volitvi bodočih naših zastopnikov v okr. šol. svetu. Pričakujem, da bo udeležba kot pri zadnjem zborovanju polnoštevilna! Cenjeni člani! vsak stori to, kar mu narekujejo stanovska zavodnost in dolžnost!

Imena udeležencev naj posamezna šol. vodstva prijavijo okr. šol. svetu.

Predsednik: F. Štefanič.

+ **Prejeli smo sledečo izjavo s prošnjo**, da jo objavimo:

Odbor ljubljanskega učiteljskega društva v Ljubljani je na svoji redni dne 28. februarja 1920 soglasno sprejel in v zapisnik vpisal sledeči sklep:

1. Ljubljansko učiteljsko društvo je strogo stanovska organizacija, ki se ima pečati izključno samo s strokovnimi in gmotnimi zadevami svojih članov.

2. Članom ljubljanskega učiteljskega društva je kot osebam in državljanom izven društva zadržana popolna svoboda njihovega političnega prepričanja.

3. Vse ono ljubljansko učiteljsko, ki še do danes ni prijavljeno in včlanjeno v ljubljanskem učiteljskem društvu, se pozivlja, naj se prikladi za vstop v našo strokovno organizacijo.

4. Odbor ljubljanskega učiteljskega društva smatra izjavo pod 1 in 2 potrebno raditega, da ne bodo mogli nekateri politični dnevniki spriti običajnih napadov več smatrati učiteljske strokovne organizacije kot priveska katerekoli stranke.

5. Dolžnost vsakega v ljubljanskem učiteljskem društvu organiziranega člana in članice bodi, uveljaviti v političnih strankah, katerim pripada, program bodočega UJU.

+ **"Savinjsko učiteljsko društvo"** zboruje v četrtek, 11. t. m. ob 2. uri pop. na Gomilskem.

Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Potovanje po Rusiji in Sibiriji. (Predava tov. J. Sevnik.) 4. Določitev članov za 1. 1920 in vplačevanje iste. 5. Učit. razsodišče. 6. Predlogi. Po zborovanju se vrši pevka vaja. Pripravite se za pesmi št. 57 in 58. Moh. pesmarice I. del.

Kronika.

= **Vojvoda Babunski t.** V Velesu v Macedoniji je umrl na pljučnici dne 18. m. m. vojvoda Jovan Babunski. Vojvoda Babunski, rojen v Macedoniji, je stal še pred balkansko vojno na čelu srbske revolucionarne akcije v bivši Turčiji. On je bil dolga leta na čelu srbskega četniškega gibanja v Macedoniji. Udeležil se je balkanske in svetovne vojne. — Tako so približno poročali pred tednom naši

slovenski listi. Nam pa bodi dovoljeno povedati nekaj besed več o tem nenačrnem junaku. Jovan Babunski je bil po svojem poklicu ljudskošolski učitelj. Svoje študije je dovršil v Beogradu, nakar je nastopil učiteljsko službo v bližini svojega rojstnega doma, katero je vršil z vso vnemo in ljubeznijo do leta 1905. Tega leta je moral tovariš Babunski zametati šolo s puško ter se podati na branik domovine zoper bolgarske bande, ki so počeli v onem času vzneimarjati nesrečno macedonsko rajo. Zgledu Babunskega so sledili mnogi njegovi tovariši in prijatelji. Nastopili so trnjevo pot ter po njej korakali nepretrgoma dalje leto za letom skozi vse vihere balkanske in svetovne vojne. Brezprimerna hrabrost in požrtvovalnost sta Babunskemu donesla priznanja ne samo od naroda, za katerega svobodo je žrtvoval vse svoje, temveč tudi od drugih zaveznikov. Francozi so n. pr. Babunskega odlikovali z redom častne legije. Med Macedonci je postal Babunski tako proslavljen, da so jeli opevati njegova junaštva v dolgih pesmih, ki so postale danes prava narodna last. Tovariš Babunski zapušča udovo in štiri nepreskrbljene otročiče. Ožji njegovi prijatelji so storili vse potrebne korake, da se nakaže udovi v znak narodnega priznanja dosmrtna penzija. Slava junaku, tovarišu Babunskemu!

= **Splošno združenje intelektualnih delavcev na Francoskem.** V Parizu so se prošle dni sešli delegati 25 francoskih skupin intelektualnih delavcev ter sklenili enotno skupno združenje intelektualnih delavcev Francije. Združenje obsega zvezo dramatičnih pisateljev, društvo arhitektov, zvezo učenjakov, društvo leposlovnih pisateljev in pesnikov, zvezo upodabljalnih umetnikov in novinarski sindikat. Naslov združenja je: "Confederation Générale des Travailleurs Intellectuels".

= **Slovanska stolica na univerzi v Padovi.** "Il Piccolo della Sera" poroča iz Padove, da se odpravi v kratkem na filozofski fakulteti padovanskega vseučilišča stolica za slavjansko filozofijo. Na vseučilišču že obstoja nemška, francoska in angleška stolica.

= **Prenos kosti sarajevskih atentatorjev.** "Narodno jedinstvo" prinaša proglas odbora za prenos kosti vidovdanih herojev. V tem proglasu na narod se pozivljejo vsi zavedni Srbi, Hrvati in Slovenci, ki znajo točno ceniti veličino dejanja, ki so ga izvršili ti junaki, da pripomorejo k dostojnemu prenosu kosti. Na Vidov dan gredo Sokoli na zlet v Prago. Pri povratku naj bi bila ta lepa in velika vojska spremstvo ostanokov herojev v svobodno domovino. Proglas je podpisal Atanasije Šola z ostalimi odborniki.

Po slovanskem svetu.

— **Kongres čehoslovaškega učiteljskega društva** se vrši neposredno po vsesokolskem zletu v Pragi. Razpravljali bodo v devetih sekcijah o najvažnejših organizacijskih, administrativnih zadevah, o šolskem delu v šoli, o učiteljski izobrazbi, o pravnem položaju učiteljskega, o nabavljanju učil in knjig, o razmerju šole k cerkvi, državi, političnim strankam in staršem, o izvenšolskem kulturnem delu učiteljskega in o socialnem skrbstvu. Po potrebi se število sekcij še zviša. — Opomba: Jugoslovanski učiteljski kongres se tudi vrši letos. Treba se bo ozirati na čas češkega kongresa, drugače bomo zborovali brez čeških tovarišev.

— **Proračun čehoslovaškega ministrstva prosvete** znaša za tekoče upravno leto v celoti 203.850.763 K. Nemška univerza je dobivala od Dunaja 1.776.155 K, od češkega pa 3.326.255 K. Ubogi Nemci, kako jih tlačijo!

— **Vse knjižnice na bivšem Češkem** štejejo nad 2.000.000 čeških in 500.000 nemških knjig. Ena knjižnica pride na 1092 Čehov, odnosno ena nemška na 3000 Nemcev, na 100 Čehov odpada 30 knjig, na 100 Nemcev 11. — Moravska je daleč za Češko, njene javne in društvene knjižnice štejejo komaj 780.000 čeških in 330.000 nemških knjig. Dežela je precej podobna bivši Kranjski, vendar še daleč pred njo. Praga ima 8 ljudskih knjižnic, ki štejejo 111.632 zvezkov.

— **Praški duhovniki** so podpisali pogodbo s pogrebništvom, kjer so zvišali pogrebne pristojbine zase in svoje pomočnike. Vse se draži, celo pot na drugi svet!

— **V Pragi** se je ustanovila "Družba prijateljev mladinske literature v Čehoslovaški republiki". Glasilo družbe je mladinski list "Uhor", predsednik strok. učitelj Ot. Svoboda v Habreli.

— **V Brnu** se vrše pridno tečaj za učitelje telovadbe po novem učnem načrtu za meščanske in srednje šole. Ne bi bila tudi pri nas taka potreba?

— **Češki premogarji v Roudnikah** so se odrekli nedeljski draginski dokladi in jo odstopili v prosep revnih otrok brez razlike narodnosti češkemu socialnemu skrbstvu.

— **Ministrstvo šolstva in nar. prosvete** v Pragi pošlje na letošnje razstave v Benetkah in v Parizu 1920 del čeških umetnikov vseh strok. Razstavni odbor tvorijo prof. Hynais, dr. A. Matejček, prof. Obrovsky, prof. Thirsa in prof. Švabinsky.

— **V Znojmu** so Čehi otvorili že 5 čeških otroških vrtcev in 4 ljudske šole; pod Avstrijo niso imeli — nobene.

— **V čeških stanovskih listih** se bje oster boj proti orglarjenju učiteljev. Vse organizacije stoje na stališču, da je orglarjenje za učitelja nedostojen posel, ker se sam stavi pod patronanco onih, ki so od pamtveka najhujši bič učiteljsvu. Zato zahtevajo, da se vsakdo odreče orglarjenju, ali pa naj zapusti organizacijo. Čeh-učitelj ne bodi organist! Tudi nas še čaka to trdo vprašanje, ki ga bode treba dosledno in odločno rešiti.

— **Profesor na tehniki na Dunaju** je prošil za mesto kino-operaterja. Kot profesor ima 16.000 K kot kino-operater pa 40.000 K na leto. — Kaj je boljše?

— **Češke bolniške blaginje** sprejemajo tudi učitelje med zavarovance in jim priporočajo VI. zav. razred, v katerem se plača za celo rodbino 1 K 20 v tedensko in dobi v slučaju obolelosti 2 K 45 vin. dnevne podpore. — Posnemajmo!

Iz Jugoslavije.

— **Simon in disciplinarna preiskava na Jesenicah.** Dokler traja disciplinarna preiskava na Jesenicah ne bomo priobčevali tozadevnih dopisov, ker nečemo vplivati na potek preiskave.

Uredništvo.

— **V Belokrajini** sta nastali med učiteljsvom dve struji in si dopis v šolskem vprašanju nasprotujejo. Kontrolirati vesti ni mogoče ne z ene in ne z druge strani. Zaradi tega odlagamo vse tozadevne vesti in dopise, dokler ne zavzame svojega stališča o tem vprašanju okrajno učiteljsko društvo pri svojem zborovanju. Opozorjamo vse tovarišice in tovariše dopisnike na to svoje stališče, ki smo ga primorani ob tako nasprotujočih si vesten zavzeti.

Uredništvo.

— **Izšel je "Učiteljski list"** dne 1. marca t. l. v Trstu. Glasilo "Zveze jugoslovenskih učiteljskih društev v Trstu". Izhaja 1. in 16. vsakega meseca. Uredništvo je v Trstu, ul. Ruggero Manua št. 20 l. n. Slovenske rokopise sprejema uredništvo v Trstu, hrvatske Josip Brnobič, Pazin. Izdaje ga "Zveza jugoslovenskih učiteljskih društev v Trstu." Za uredništvo odgovoren je Silvester Pertot. — List je za člane izdajateljice brezplačen, naročnina za nečlane je 24 lir. Upravištvo je v Trstu, ul. Molin grande 16 l. n. Tiska ga Tiskarna Edinost v Trstu. — Našemu novemu bojevniku za naše stanovsko pravo kličemo — dobrodošel in mu želimo obilo sreče v stanovski borbi!

— **Sirovost** (Dopis.) "Slovenec" in "Slov. Učitelj" vedno trdita, da je "Uč. T." tisti, ki napada in ki ne pozna zmernosti. Zato pa poročamo o tem dogodljaju brez komentarja. Kdor je poštenjak, bo sodil!

— **Kranjskogorski župnik** Krajec je imel v nedeljo, 22. febr. t. l., zborovanje zaradi ženske volilne pravice. Obdržnil se je tudi ob nas z besedami: "Hočejo tudi krščanski nauk in križ vreči iz šol. Najhujši so učitelji, ki imajo tistih par šol, ki nič ne znajo, in še tisti so izhacnjeni iz gimnazije (ponazoril z nogo). Ko ne vedo kam iti, gredo za učitelje." — Na to surovo, vsakega izobraženega človeka sramoteče in vse učiteljsvo žaleče govorjenje sta se domača učitelja napotila 24. pret. m. k župniku po zadoščenje. Župnik pa, kakor je že surov in neolikan, čuteč se varnega pred novno nastopivšo, vsem župnikom uslužiteljno vlogo, je zapovedal obema takoj zapustiti sobo, sam pa je stopil k nočni omarici po — revolver!

— **Kranjskogorsko učiteljsvo** je sklenilo na posebnem sestanku, da se ne pusti nadzorovati po Karlu Simonu iz znanih vzrokov.

— **Čemu?** (Dopis.) Čemu sem se pripravil 2 leti na izpit za meščanske šole, čemu sem izdal tačas lepo vsoto za knjige. Čemu sem se odpovedal takrat vsemu družabnemu življenju in tičal v samotni, čemu se sedaj trudim na meščanski šoli v potu svojega obraza? Čemu? Da dobim mesečnih 50 K. Katerim moram dodati še 2 K, da dobim 1 kg sladkorja, seveda če ozre name trgovec svoje milostljivo oko. Sicer grem lahko brez zajutjka v šolo, česar bi na ljudski šoli ne bilo. Res bi ne imel 50 K, a bi za par novčičev dobil vsaj mleka. Tovariši in tovarišice v tečajih in pri knjigah doma! Le urno na delo! Čaka

vas 50 K! Čaka vas s 50 K še nebroj drugih sladkosti!

— **Pojasnilo.** K nakazilu prejemkov za marec t. l. smo doznali in priobčujemo sledeče pojasnilo: Dinar se računa po uradnem kurzu za december 1919 po 3½, od 1. januarja 1920 dalje pa po 4 K. Predajem 1000 K je bil nakazan na račun doplačila, a ne kot nabavni prispevek. Aktiviteta doklada je odpadla s 1. decembra 1919, ostala pa je vodstvena nagrada. Suplenti dobivajo plačo vnaprej in dobe toraj 1. marca prejemke za februar in marec. To se omenja, da se ne bo zdelo starejšim tovarišem, da so prikrajšani pri doplačilu. Po 32. službenem letu imajo vsi učitelji doklado 400 din. (Glej Ur. list št. 144 z dne 11. sept. 1919.)

— **Draginjske doklade državnim uslužbencem.** Uradno se javlja: Ministrski svet je sklenil, da pritrdi izvedbi načelnega sklepa prejšnjega ministrstva od 19. svečana, da naj se začasne draginjske in nabavne doklade državnim uslužbencem izplačujejo še nadalje. Naredba št. 1349 od 16. decembra 1919 o posebnih začasnih draginjskih in nabavnih dokladah državnim uslužbencem je podaljšana do konca maja 1920.

— **Mestni šolski svet ljubljanski** razpisuje dve novostemizirani službi katehetov na javnih ljudskih in meščanskih šolah ljubljanskih in sicer v stalno polnolitev.

— **Na Kosovo!** Prejeli smo daljši dopis tov. Josipa Lapajnetu, v katerem poziva slovensko učiteljsvo, da pohiti v čim večjem številu na skupščino UJU v Beograd in ob tej priliki v »sanje naših sanj — na Kosovo!«
Tov. Lapajne nadaljuje: »V državnem interesu je, da se spoznavamo med seboj. Ponesimo doli v Srbijo svojo lepo narodno pesem: V levi žep Zirovnika, v desni Bajuka in Deva, v torbo Hubada, pa velja za enkrat!«
— Kakor znano, se vrši kongres jugoslovanskega učiteljskega v Beogradu najkasneje do maja meseca t. l. Udeleženci naj prijavijo svoj pevski glas tov. Josipu Lapajnetu v Cerklje pri Kranju.

— **Učiteljsko društvo za kozjanski okraj** zboruje v četrtek, dne 11. marca t. l. ob 10. uri v Kozjem.

Vzpored: 1. Dopisi. 2. Društvene zadeve. 3. Letno poročilo. 4. Poročilo blagajničarke in pregled društvenih računov. 5. Volitev novega odbora za leto 1920. 6. Slučajnosti. K polnoštevilni udeležbi vabi predsednik.

— **Ureditev učiteljskih plač na Hrvatskem.** Zagrebške "Narodne Novine" so objavile 20. svečana obširnejšo naredbo hrvatskega bana o ureditvi učiteljskih plač v smislu novega učiteljskega zakona.

— **Pravna fakulteta v Subotici.** Priprave za ustanovitev pravne fakultete v Subotici so končane. Profesor Nedeljko-vič je prejel nalog, da uredi vse potrebno, da se bodo pričela juridična predavanja že sredi tega meseca.

— **Prve izkušnje na analfabetskih tečajih** so se vršile v Zagrebu dne 22. svečana t. l.

— **Srednješolske knjižnice.** Minister za prosveto je odredil, da ravnateljstva vseh srednjih šol in učiteljišč takoj izvrše komisijski pregled knjižnic in pohištva, da se bo mogla izvesti preobrazba vseh srednješolskih knjižnic.

— **Kinematografske predstave.** Ministrstva za notranje stvari, za verstvo in prosveto izdelujejo sporazumno odlok, po katerem se določa, da sme mladina izpod 15 let obiskovati kinematografe samo ob gotovih dneh, ko se bodo predstavljali samo zanj primerni filmi. Druge dni bo obisk kinematografov mladini prepovedan.

— **Narodni muzej v Zagrebu.** Izšla je naredba o razširjanju Narodnega muzeja v Zagrebu. Ustanovil se bo nov oddelek za predzgodovinsko dobo.

— **Izpremembe v osovju.** Strokovni učitelj Franc Hauptmann, prideljen državni realki v Mariboru, je odpuščen iz službe. Državni realki v Mariboru je prideljen v službovanje Jožef Žagar, učitelj na II. dekliški meščanski šoli v Mariboru. Isti šoli je prideljena v službovanje Ljudmila Poljanec, učiteljica pri Kapeli. Strokovni učitelj Alfred Fröhlich je odvezan službe na deški meščanski šoli v Mariboru. Jožef Hergouth, učitelj na III. deški ljudski šoli v Mariboru, je prideljen v službovanje deški meščanski šoli v Mariboru.

— **Predavanje o ženski domači obrti.** V redeljo popoldne je predaval g. nadzornik Vogelnik o ženski domači obrti, v popoldnju, kjer je nastanena Kmetijska družba (Turjaški trg). Opisal je razen tehnike, in dal na ogled krasne izdelke idrijskih čipk, toledo, file, izdelke iz bisernic itd. Poročal je, koliko lepega, postranskega zaslužka so dala ta dela našim pridnim ženam in dekletom. Samo idrijskih čipk